

Forfatter: Brorson, Hans Adolph

Titel: Hører dog, I christne-lande!

Citation: Brorson, Hans Adolph: "Hører dog, I christne-lande!", i Brorson, Hans Adolph: *Troens rare Klenodie, 3.-7. del, samt 2 tillæg.* - 1953, 1951-56, s. 390. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brorson02val-shoot-workid146024/facsimile.pdf> (tilgået 13. marts 2024)

Anvendt udgave: Troens rare Klenodie, 3.-7. del, samt 2 tillæg. - 1953

En Psalme mod den begyndte Lande-Plage 1745.

Nr. 271.

Mel. Som en Hjort med Test.

Hører dog, I christne-lunde!
Merk engang, du døpte Fløk!
Førend Vredens stærke vande
Ikke levner steen og stok,
Førend Guds Langmodighed
Ingen mere redning veed,
Før vi sidde fast i snaren,
Og kund cy undløbe faren.

2. Synde-fulde orme-sckke,
Tidens spot og dødsens rov,
Hvordan løbe vi saa frekke,
Som det vilde få i skov,
Sandse ikke, hvor vi gaser,
Mindre hvad os forestaaer,
Medens alle synder stige,
Over os i himlen skrige.

3. Veed vi ey vor HÆrres veye?
Har vi aldrig hørt hans ord?
Har vi ingen siele-pleye,
Ingen HÆrrens daah og bord?

Nr. 271. JF-7. I JF afviger denne salme fra alle andre ved, at substantivern i de fleste tilfælde har stort begyndelsesbogstaver. M har villet fjerne denne udførsel, men ikke find det intet genomført, se 1, 2-3; 5; 6, 2-3; 10, 2; 12, 1-6; 13, 6. Denne konsekvens er libeholdt i nærværende udgave, 1, 2: *Fløk*; Folk JF-7 trykefejl, 2, 2: *dædens* JF-2.

Nr. 271. Original. Med den begyndte *Lande-Plage* menes den kvegpest, som hersede Danmark i 1745 og de følgende år. Sygdommen var i høj grad dødelig og derfor en tryggedig far for landets økonomi; i 7 år hørtes den 2 millioner stkr. hornkvug. Et reskrift af 26. marts 1745 påbød læn i alle kirker i auleboldag at, at sygdommen da havde vist sig i Slesvig (L. Fugmann, Kgl. Rescripter, IV, 2. bd., 1788, s. 650), og fra Brorson fremkalder den 2 monta til præsterne i Ribe stift (P. N. Frus., Hærfæninger om Ribe Domkirke, 1841, s. 86). — 1, 3: *Vreden* Guds vrede; *stærke vande* blæede på undergang, SI 18, 17; 124, 4-5. — 3, 4: *ikke ... sten og stok* Ikke det allermindste. — 2, 1: *orme-sckke* mennesker som de, der har grav og forkrankelighed i vente. — 2, 2: *tidens spot* som er til spot for tiden. — 2, 3: *hørtes løbe ej* hvor kan det være, at vi løber. — 2, 4: *[m] kvug*. — 2, 5: jfr. 1. Mos. 4, 10.

Vidner vor samvittighed,
At vi ikke bedre ved
End at bruge leve-masden,
Som saa ringe agter naaden.

4. Gud har ingen naades gaver
Nogensinde for os spart,
586 Ordet har vi havt og haver
Det endnu saa riigt og klart.
Kunde andre stæder faae
Smulerne at kysse paa
Af den Man, hvorpaa vi træde,
O hvor skulde de sig glædel

5. O! de mange gode dage,
Vi har haft i Fred og Ly,
Medens andre Rigers klage
Gik med angst høyt i skye;
Havde vi dog kiendt vort raad
Af saa mange andres graad,
Og besindet HERrens gode,
Før vi rykkedes op med rode.

6. Nu du gode, fromme, spøde
Hierte-Fader milde Gud,
Gik des uden os i nøde
Med saa mangt et varsele-bud,
Men din store godheds maal,
Hiertet, blev til steen og staal,

3, 5-8: Kan vi med god samvittighed undskyde os and, at vi ikke ved hedre besked end, at man har lov at leve på en måde, der viser ringeagt for Guds nåde? — 4, 5-8: Guds ord er blåmælbrodet (*Man a; munna*, 2. Mos. 10, 4-15), som vi fortæller (hvorpaa vi træde), medens andre ville glæde sig blot ved smulerne af det. Det menes vel på Skækerstøtte eller molske katolske lande. — 5, 1-4: Ordene i *Fred* tyder på, at andre Rigers klage gælder krigens nødster. 1745 havde Danmark-Norge jo haft fred i 25 år, medens krigene havde raser anden steds i Europa. — 5, 5-9: Havde vi dog ved at se andres Edeler forstørret, hvad der var os til gavn (kiendt vort raad). — 5, 7: *besindet* (betenk); *gode* godlæ. — 6, 2: *Hierte-Fader* kære fader. — 6, 4: *varsele-bud* molske naturhedsvenheder, hvori man kunne se en advarsel. jfr. 7, 1 fl. — 6, 4-6: Hjælper, som var det mål, Guds godhed sigtede mod, blev blot forhærdat.

Ondskab voxte uden maade
Ved den falske trøst om naade.

7. Truer himlen, ryster jorden,
Skrekker hvert et element,
Er vort land af vredens torden
Som i øyeblik hespendt,
Vil da ingen see sig om
Til at give naaden rum,
Vil Gomorra ikke grue,
Før hun stuer i vredens lue.

8. Endelig er tiden kommen,
Da enbver beklaende maa,
Og i sandhed har fornommen,
Herren vil nu til at slaae.
Luften er det første riis
Til ubodelig forlis,
Vil Gud ikke plagen møde,
Saa er hele landet gøde.

9. Store Gud i himmerige,
Nu kand ingen tvile meer,
Men det hele land maa sige:
Det er HErens haand vi seer! 537
Alle skielte maae derved,
Du har ramt det rette sted,
Og kand det os ikke drage,
Er vel intet haab tilbage.

9, 2: *toled toled* 3f. 9, 3: *intet* 1igen 12.

8, 7-8: jfr. nr. 132, 2-5. — 7, 1: Arlaud henviser til, at den største kommt i det 78. århundrede nogen viste sig på samme tid, som kvegpræsten udførde her i landet; dette kan Holger nr. 38, 8, 5-6 være opfattet som et nyttesvarsel og ligge bag ved oråene: *truer himlen*. Ligeledes henviser han til, at danske avisar i begyndelsen af marts 1743 fortalte om jordskælv i Italien: *ryster jorden*. — 7, 2: *skrekker* volder skrek, — 7, 4: *som i øyeblik* pludselig; *hespendt* omspændt. — 7, 7: Gomorra 1. Mos. 19, 24-28; her betegnelse for det forhenværende Danmark. — 8, 5-6: Man mente i døden, at kvegpræsten enten kunne skyldes sluttens forfaldnelse eller usynlige giftige insekter i ruften (Holberg i Skrifter, udg. af Selskab af Lærdoms og Videnskabers Elskere II, 1746, s. 380-82). — 8, 7: *møde* imidlertid standse. — 9, 7: drægel til Gud.

10. Nu vel an, I HErrrens præster,
Skal vi være Jordens salt,
Elsker vi den deel vor Mester
Blodig-dyre har betalt:
Nidkierheds basune fat,
Tordner ind i verdens nat,
Viser Skue-Dal dens byrde,
Hvo der er en ærlig hyrde.

11. Op da, op i graad at svømme,
Arme synde-fude land,
Og til evig tid fordømme
Sikkerhedens fulle stand.
Alle synde-strømmes dal,
Hvor og meened selv er fal,
Urelfærdighedens sæde,
Op at hyle og at græde.

12. Gamle, Unge, Arme, Rige,
Kommer, følger, Vender om!
Ja, hvo denne gang vil svige,
Bærer HErrrens vredes dom.
Børnene paa moders knæ,
Ja det arme dumme Fæ,
Alle, hver en blode-draabe
Op til Gud i himlen raabe.

13. Hør, vor Fader, hvad vi bede,
Hør vort skrig i JEsu navn,

11, 3: *eg] op J5.*

10, 2: Mt. 5, 13. — 10, 3: *den deel* alle dem. — 10, 4: 1. Kor. 6, 20; 7, 23 (større dyre kæbte); *dyre* dyrt. — 10, 5: *fot* enten verbun i Imperativ eller adverbium med underforstået stæge. — 10, 7: *Skue-Dal* synernes dal. Es 23, 1 (en byrde over Skue-dal); apiaatet som nævnt på Jerusalem, hvor profeterne havde set så mange syn, men vel med tanken på, at folket ikke havde sigtet på profeternes formning. Her er det brugt om den kristne menighed. *hyrde* vel syndebryde. — 11, 4: *sikkerhed* verdslig tryghed, nr. 8, 5, 3-4; *fatte* rådne, næstlige; *stand* tilstand. — 11, 5: *alle synde-strømmes dal* modgældning til profeterernes dal. — 11, 6: *meened* i dælden en hyppig syn (se brev fra Brorson i Kirkehist. Saml. 4, 1829-52, s. 191); *fot* til jæts, almindelig. — 12, 1: *Arme* fattige. — 12, 6: *dumme Fæ* dumme (unædende) kvæg.

Lad os ey forgieves lede
Efter naademus syde favn.
Staa os bi, Guds kiere Søn,
Med din blodig Sveed og Bøn,
At vor graad i dag maa være
Dig til evig pris og ære.

Om Døden.

Nr. 272.

Mel. O! JEsu for din pine.

I Christo har jeg livet, 538
I døden dør min vee,
Mit hierge, Gud hengivet,
Kand midt i døden lee.

2. Jeg takker for den ære,
At høre dødsens bud,
Jeg reyser glad, at være
Nu hjemme hos min Gud.

3. Nu har jeg overvunden
Ved JEsu blod og saar,
Jeg er med Gud forbunden,
Og glad til himlen gaaer.

4. Naar mine krefter bukke,
Mit bryst og maul er steml,
Saa har du mine sukke,
Min JEsu, dog ey glemt.

13, 8: *evig* *evig* J.
Nr. 272, J2-2; dødsens dødens J6-2.

13, 6: *blodig Sved* Jk. 22, 44; *Bøn* Rom. 8, 34; Hebr. 7, 25; 1. Job. 2, 1.
Nr. 272. Oversættelse: Christus der ist mein Leben, forfatter, Schr. s. 1340. — 1, 1:
1. Job. 5, 11-12. — 3, 1: *overvunden* sejret. — 4, 1: *bukke* bukker under, giver
etter. — 4, 2: når det stemmer for brystet og maelen er standset.